

Un cop de mà

El desvetllamots

Basarda

Tot us fa por? O potser sou molt valents, però a vegades un sentiment s'empara de vosaltres en presència d'alguna cosa que us fa pensar en possibles perills contra els quals us sentiu indefensos? Doncs, si mai us sentiu d'aquesta manera, penseu que per expressar aquesta por, aquesta temor, podeu utilitzar el mot *basarda*. Si l'utilitzem, no desapareixerà!

Travessar el pont de nit em fa basarda.

Pensar en la reunió d'aquesta tarda em fa mitja basarda.

Etimologies

Tiberi

Ara que ve Nadal i anirem de *tiberi* en *tiberi*, sabeu d'on prové aquest mot que expressa un àpat suculent? Doncs molt probablement fa al·lusió a l'emperador romà Tiberi (Roma 42 aC - Capri 37 dC), famós per les seves fartaneres i orgies.

Que diu que què?

Aprenentatge en línia

Aprenentatge basat en la utilització de noves tecnologies i l'accés a continguts formatius interactius i personalitzats per mitjà d'Internet, d'una intranet o d'un altre mitjà electrònic.

Aquesta proposta catalana és equivalent a la forma anglesa *e-learning*, i ha estat aprovada pel TERMCAT, juntament amb el sinònim complementari *aprenentatge digital*, atès que són les formes més utilitzades en català com a alternatives a l'anglicisme.

Com ho dius?

Ieisme

El ieisme, que també s'anomena iodització, és un fenomen que pot ocórrer en dues situacions.

D'una banda, s'anomena així el fenomen propi del català oriental, viu a les Balears i a les comarques nord-orientals i centrals fins al nord del Barcelonès, consistent a pronunciar *i* el resultat de l'evolució dels grups C'L, G'L, T'L i LY del llatí vulgar. com per exemple: *ull* (pronunciat *ui*) provinent d'OC(U)LU, *poll* (*poi*) de PEDIC(U)LU i *vell* (*vei*) de VET(U)LU. Aquest fenomen és acceptable en els parlars en què és propi, llevat dels registres més formals, en els quals convé adoptar la pronúncia amb *ll*.

D'altra banda, s'anomena així també el fenomen consistent en la pronúncia sistemàtica de *i* en comptes de *ll*: *ïoc* per *lloc*, *eï* per *ell*, *ïapis* per *llapis*, *jàgrima* per *llàgrima*, *coï* per *coll*. Aquesta substitució de *ll* per *i* no és acceptable.

Núm. 77

Desembre
2017



CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL

Un cop de mà

L'apunt al punt!

Usos de les expressions *comptar amb* i *fer-se amb*

En català *comptar amb* significa 'tenir per segura alguna cosa o algú, confiar-hi'. Pot continuar estudiant perquè **compta amb** el teu ajut.

Comptar amb no és correcte amb el sentit de 'disposar de, tenir'.

× **Comptem amb** els mitjans necessaris per engegar el projecte.

✓ Disposem dels mitjans necessaris per engegar el projecte.

× L'acte va **comptar amb** l'assistència de l'alcalde.

✓ L'alcalde va assistir a l'acte.

L'expressió *fer-se amb* vol dir 'tractar-se amb algú'.

La Mercè no **es fa amb** la veïna.

És incorrecte en el sentit d'aconseguir, controlar, apoderar-se, adquirir, comprar, guanyar, atrapar, etc., segons el context.

× La selecció catalana de curses de muntanya **s'ha fet amb** la Copa del Món.

✓ La selecció catalana de curses de muntanya ha guanyat la Copa del Món.

Núm. 77

Un nom per a cada cosa

Soroll

El *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* defineix soroll de la manera següent: 'so que no és la veu humana o d'un animal ni el so d'un instrument musical, so no musical degut a impulsions irregulars i confuses'. També en recull l'accepció 'moviment tumultuós o sedició'.

Es tracta d'un substantiu amb un gran nombre de sinònims, que poden expressar l'agent que provoca un determinat soroll, la intensitat, o fins i tot poden imitar-lo, com és el cas de les onomatopeies: clic, crec, tic-tac, xip-xap, bum-bum, gloc-gloc, pataplaf, plaf...

Els veïns faran una festa de Cap d'Any molt animada; hi haurà **xerinola** fins a la matinada.

M'ha despertat el **terrabastall** del camió que buidava el contenidor de vidre.

Des de mitja tarda que se sent l'**espetec** dels petards.

Després em va fer estremir el **retruny** allargat del tro darrere les muntanyes.

Només el **brunzit** de les abelles i el **carrisqueig** de les cigales trencaven el silenci de la tarda.

El **bramul** de la tempesta no ens deixava dormir.

Ens acompanyava la **fressa** de la gent a la plaça.

Les ones arribaven a la platja amb un **brogit** intermitent.

Llavors es va sentir l'**escarritx** de la clau girant en aquell pany rovellat.

El desallotjament de la casa ocupada va provocar tres dies d'**avalots**.

Les seves passes sobre el parquet provocaven un **cruixit** lleuger.

Desembre
2017



CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL